

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการ คือ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ยกเลิกมาตรา ๒๗วรรคสอง และเพิ่มมาตรา ๒๗/๑)

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมพิจารณาอนุมัติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณารายละเอียด โดยกำหนดแปรญัตติ ภายใน ๗ วัน เมื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เสนอรายงานต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ และบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ จากนั้น ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรา และพิจารณาในวาระที่สามลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยังวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาในวาระที่หนึ่งรับหลักการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว และมีมติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๒๑ คน เพื่อพิจารณา โดยกำหนดเวลาแปรญัตติภายใน ๗ วัน เมื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๓

(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จากนั้น ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สามลงมติเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร และส่งหนังสือแจ้งไปยังสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เพื่อดำเนินการต่อไป ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๗ จากนั้นสภาผู้แทนราษฎร ได้มีหนังสือยืนยันมติและข้อสังเกตไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ประกาศใช้เป็นฉบับแรก ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ขึ้นอีกจำนวน ๒ ครั้ง คือ

๑. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้ประกาศใช้เป็นฉบับล่าสุดและบังคับใช้จนปัจจุบัน ทั้งนี้สาระสำคัญของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ทั้ง ๓ ฉบับ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๙ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาและคดีแพ่งโดยทั่วไป ซึ่งหากได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาซึ่งมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ โดยมีบุคคลภายนอกซึ่งมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมพิจารณาและพิพากษาคดีด้วย จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยรวดเร็วมีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น สมควรจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศขึ้นเพื่อพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะโดยมีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามบทนิยามในมาตรา ๓ หมายถึง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค และคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในมาตราเดียวกันบัญญัติ หมายถึง คดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่อำนาจพิจารณาพิพากษาในคดีตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ ดังต่อไปนี้

- ๑) คดีอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร
- ๒) คดีอาญาเกี่ยวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๗๕
- ๓) คดีแพ่งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และคดีพิพาทตามสัญญาถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ
- ๔) คดีแพ่งอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๗๕
- ๕) คดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า หรือตราสารการเงินระหว่างประเทศ หรือการให้บริการระหว่างประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศ การประกันภัยและนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๖) คดีแพ่งเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมตาม ข้อ ๕ การส่งเงินเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ทรัสต์รีซีท รวมทั้งการประกันเกี่ยวกับกิจการดังกล่าว
- ๗) คดีแพ่งเกี่ยวกับการกักเรือ
- ๘) คดีแพ่งเกี่ยวกับการทุ่มตลาด และการอุดหนุนสินค้า หรือการให้บริการจากต่างประเทศ
- ๙) คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่เกี่ยวข้องข้อพิพาทในการออกแบบวงจรรวมการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ ชื่อทางการค้า ชื่อทางภูมิศาสตร์ที่แสดงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า ความลับทางการค้าและการคุ้มครองพันธุ์พืช
- ๑๐) คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๑๑) คดีแพ่งเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทตามข้อ ๓ ถึง ๑๐

ทั้งนี้ คดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไม่อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศหรือไม่ ให้ศาลที่พิจารณาคดีดังกล่าวรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวแล้วเสนอปัญหานั้นให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย โดยคำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาเป็นที่สุด

๒. กำหนดวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ให้พิจารณาคดีติดต่อกันไปโดยไม่เลื่อนคดีจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้ำกั้วเสียได้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วและเที่ยงธรรม อธิบดีผู้พิพากษา

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศโดยอนุมติประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐานใช้บังคับได้ การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาได้ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และข้อกำหนด ทั้งนี้หากมิได้บัญญัติไว้ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้โดยอนุโลม

การพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศแบ่งเป็น คดีแพ่งและคดีอาญา

ในคดีแพ่ง คู่ความจะแต่งตั้งบุคคลที่มีภูมิลำเนาในเขตศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเพื่อรับคำคู่ความ หรือเอกสารแทนตนก็ได้โดยยื่นคำขอต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น แต่ถ้าคู่ความไม่มีภูมิลำเนา หรือสำนักทำกิจการงานในเขตศาล ศาลจะสั่งให้คู่ความแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตศาลเพื่อรับคำคู่ความหรือเอกสารแทนได้ และเมื่อศาลแจ้งกำหนดนัดพิจารณาให้คู่ความฝ่ายใดทราบแล้ว คู่ความฝ่ายนั้นไม่มาศาลตามกำหนดนัดให้เป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายนั้นมารับทราบกำหนดนัดต่อไปจากศาลเอง หากไม่มารับทราบให้ถือว่าคู่ความฝ่ายนั้นได้รับทราบกำหนดนัดต่อไปแล้ว ตามมาตรา ๓๔

ในการฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๓๕ กรณีเป็นการกระทำความผิดวิบัติกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นได้ด้วย และสำหรับการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันในความผิดที่เกี่ยวข้องกัน และบางกรรมไม่อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลจะรับพิจารณาพิพากษาทุกกรรม หรือไม่รับพิจารณาเฉพาะกรรมใดกรรมหนึ่งหรือหลายกรรมที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล โดยให้โจทก์แยกฟ้องเป็นคดีใหม่ยังศาลที่มีอำนาจก็ได้ เป็นดุลยพินิจของศาลตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมเป็นสำคัญ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๖ นอกจากนี้ระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายหรือตามที่ศาลได้กำหนดเมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่ความร้องขอ ศาลมีอำนาจยื่น หรือขยายได้ตามความจำเป็น และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

๓. กำหนดเรื่องการอุทธรณ์

๓.๑ คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ภายใต้หลักเกณฑ์การอุทธรณ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ ในคดีอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ห้ามมิให้อุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ที่อนุญาตให้จำเลยอุทธรณ์ได้ ตามมาตรา ๓๔

๑) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก

๒) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอลงโทษไว้

๓) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่ศาลรอการกำหนดโทษไว้

๔) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินห้าพันบาท

๓.๒ ในคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงถ้าผู้พิพากษาคนใดที่พิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้ง รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์อุทธรณ์ อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายรับรอง ก็สามารถอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นได้ ตามมาตรา ๔๐

๓.๓ สำหรับในคดีแพ่ง คดีที่ราคาทรัพย์สิน หรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินสองแสนบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเช่นกัน เว้นแต่ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาในคดีนั้นได้ทำความเห็นแย้งไว้ หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค แล้วแต่กรณี ซึ่งการขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีรับรองว่ามีเหตุอันสมควรอุทธรณ์ได้ หรือการขอให้อธิบดีผู้พิพากษาอนุญาตให้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ต้องยื่นคำร้องถึงผู้พิพากษาผู้นั่งพิจารณาคดีคนใดคนหนึ่ง หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น พร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เมื่อศาลได้รับคำร้องนั้นแล้ว ศาลจะส่งคำร้องและสำนวนความไปยังผู้พิพากษา หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลดังกล่าว แล้วแต่กรณี

๓.๔ ในคดีที่ศาลรับอุทธรณ์และส่งมายังศาลฎีกา หากศาลฎีกาเห็นว่าอุทธรณ์ดังกล่าวต้องห้ามตามกฎหมาย ให้พิพากษายกอุทธรณ์ แต่ถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จำเป็นต้องแก้ไขข้อผิดพลาด จะรับพิจารณาพิพากษาคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์นั้นก็ได้ หากศาลฎีการับพิจารณาอุทธรณ์ที่ส่งมาให้ นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ และชั้นฎีกามาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาและการชี้ขาดตัดสินคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกาโดยอนุโลม

๔. กำหนดบทเฉพาะกาล

คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศที่ค้างอยู่ในศาลชั้นต้นในวันเปิดทำการของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศให้สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้โดยถือว่าคดีนั้นมีใช้คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่หากคู่ความทุกฝ่ายตกลงกันร้องขอให้ศาลโอนคดีไปยังศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเปิดทำการก็ได้ และในระหว่างที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาคยังไม่เปิดทำการในท้องที่ใดให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาในท้องที่นั้นด้วย โดยให้ศาลจังหวัดเป็นผู้รับฟ้องและแจ้งไปยังศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป ทั้งนี้ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางอาจขอให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่จะยื่นคำฟ้องไว้ หรือศาลจังหวัดอื่นดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีได้ตามความจำเป็น โดยนำหมวด ๓ วิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สิน

ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมาใช้บังคับ นอกจากนี้ศาลจังหวัดดังกล่าวมีอำนาจออกหมายขัง หรือปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้

๒. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๖

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ ประธานศาลฎีกา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยให้คดีแพ่งที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา แต่ระบบการอุทธรณ์คดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันกฎหมายบัญญัติให้คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่แก้ไขใหม่ดังกล่าวประกอบกับได้มีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีชำนาญพิเศษต่าง ๆ สมควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาในคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศให้มีความสอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน รวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มบทนิยามคำว่า “ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ” “ประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ” “คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม” และ “คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” ต่อจากบทนิยามคำว่า “คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ” (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษเป็นผู้วินิจฉัย ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษให้เป็นที่สุด (มาตรา ๕)

๔. กำหนดให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศทุกศาลให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด (มาตรา ๖)

๕. กำหนดจำนวนอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค (มาตรา ๗)

๖. กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางทรัพย์สินทางปัญญาหรือการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (มาตรา ๘)

๗. กำหนดให้การสืบพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ในคดีอาญาจะกระทำกลับหลังจำเลยไม่ได้ ทั้งจะต้องให้จำเลยมีโอกาสถามค้านพยานบุคคลหรือคัดค้านพยานหลักฐานอื่นได้อย่างเต็มที่ (มาตรา ๙)

๘. กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ขอให้มาให้ความเห็น มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด (มาตรา ๑๐)

๙. กำหนดให้เพิ่มความเป็น หมวด ๔ อุทธรณ์ฎีกา (มาตรา ๑๑)

๙.๑ กำหนดให้การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี

๙.๒ กำหนดให้การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๙.๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๑ กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษ ให้เป็นที่สุด

๙.๔ กำหนดให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษให้กระทำได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี และการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกา ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นฎีกามาใช้บังคับโดยอนุโลม

๑๐. กำหนดให้คดีที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีคำพิพากษาหรือคำสั่งก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นฎีกาพิเศษ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกาและให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

ระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งได้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา และบรรดาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกาก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา (มาตรา ๑๒)

๑๑. กำหนดให้แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในศาลฎีกาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไปตามความจำเป็นจนกว่าคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น (มาตรา ๑๓)

๑๒. กำหนดให้ในระหว่างที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษยังไม่เปิดทำการการวินิจฉัยว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศหรือไม่ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด (มาตรา ๑๔)

๑๓. กำหนดให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๕)

๓. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๓๒ ก วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕ หน้า ๑๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีนี้ที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ตามวาระ

หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษ ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ โดยยกเลิกความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง และเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๖/๑ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๐ (มาตรา ๓ ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ วรรคสองและร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๖/๑) ทั้งนี้ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑.๑ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม มีกรณีตามมาตรา ๑๖ (๔) (๕) หรือ (๖) ดังต่อไปนี้

- ๑) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๕
- ๒) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดถึงสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- ๓) ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่การเป็นผู้พิพากษาสมทบ

๑.๒ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบที่ให้นำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อทรงทราบ มีกรณีตามมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๕) หรือ (๖) ดังต่อไปนี้

- ๑) ออกตามวาระ
- ๒) ตาย
- ๓) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดถึงสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- ๔) ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่การเป็นผู้พิพากษาสมทบ

๑.๓ การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบที่ให้นำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง มีกรณีตามมาตรา ๑๖ (๓) หรือ (๔) ดังต่อไปนี้

- ๑) ลาออก
- ๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๕